

**Informace a dokumentace - Určování
cenových indexů pro knihy a časopisy
nakupované do knihoven**

**ČSN
ISO 9230**

01 0178

Information and documentation - Determination of price indexes for books and serials purchased by libraries

Information et documentation - Détermination des indices de prix pour les livres et les publications en séries acquis par les bibliothèques

Information und Dokumentation - Preisindex für die Erwerbung von Büchern und fortlaufenden Sammelwerken

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9230:1991. Mezinárodní norma ISO 9230:1991 má status české technické normy.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 9230:1991. The International Standard ISO 9230:1991 has the status of a Czech Standard.

© Český normalizační institut, 1998

Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány

a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.

52581

ISO 5127-1:1983 zavedena v ČSN ISO 5127-1 Dokumentace a informace - Slovník - Část 1: Základní pojmy (01 0167)

ISO 6196-1:1980¹⁾ zavedena v ČSN ISO 6196 (Soubor) Mikrografie. Slovník. Část 1: Obecné termíny (01 3800)

ISO 8459-1:1988 zavedena v ČSN ISO 8459-1 Dokumentace. Sborník bibliografických datových prvků. Část 1: Meziknihovní výpůjčky (01 0175)

ISO 9707:1991 zavedena v ČSN ISO 9707 Dokumentace a informace. Statistika produkce a distribuce knih, novin, periodické literatury a elektronických publikací (01 0175)

Obdobné mezinárodní, regionální a zahraniční normy

New York ANSI:1983 Knihovní materiály - kritéria pro cenové indexy

London BSI 1976²⁾ (BS 5408:1976) Slovník dokumentačních termínů

Vypracování normy

Zpracovatel: PhDr. Kateřina Čadilová, IČO 6644 5202

Pracovník Českého normalizačního institutu: Jindřiška Bouřilová

¹⁾ NÁRODNÍ POZNÁMKA - Nyní ISO 6196-1 : 1993.

²⁾ Nové vydání se připravuje.

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle připravují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO k hlasování. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas alespoň 75% hlasujících členů.

Mezinárodní norma ISO 9230 byla připravena technickou komisí ISO/TC 46 Informace a dokumentace, subkomisí SC 8 Statistika.

Přílohy A, B a C této normy jsou pouze informativní.

Strana 4

Úvod

Cílem této normy je poskytnout knihovníkům metodiku stanovování národních cenových indexů pro dokumenty získávané do knihoven.

Knihovny dobře znají problém kontroly hospodaření s finančními prostředky přidělenými každoročně na akvizici.

Kdyby knihovny získávaly dokumenty v jediné fyzické formě výhradně z domácích zdrojů a měly stabilní rozpočty, řízení rozpočtů na dokumenty by bylo jednoduché. Skutečnost je však jiná. Knihovny se musí v současné době vypořádat s mnohem různorodějšími nosiči informací než dříve, a to z mezinárodních zdrojů. Tento vývoj v informačním světě je provázen obecným ekonomickým vývojem, který působí omezování a nestabilitu rozpočtů knihoven.

Za těchto okolností roste požadavek na efektivní řízení knihoven a spolu s ním i poptávka po nástrojích na řízení knihoven. Využívání cenových indexů je pouze jedním z prvků praktického řízení knihoven, nicméně je nepostradatelné pro relevantní kontrolu rozpočtu.

Cenové indexy konstruované podle předkládané metody nemají v žádném případě nahradit spotřebitelské cenové indexy nebo specifické tržní indexy. Indexy je však zpravidla možno považovat za přesné pouze v rámci určitého prostředí. Ke zpracování této normy vedla zkušenost s obtížnou aplikací jiných indexů na řízení knihoven.

Problémy s podchycováním cen jsou snadno pochopitelné, vezmeme-li v úvahu mezinárodní pozadí knihovnické a informační činnosti, které často zahrnuje mnoho zemí a měn.

Tato norma proto musí být chápána jako nástroj řízení knihoven.

Do normy ISO 9230 bylo nutné zavést určitá omezení.

Tištěné dokumenty, knihy a seriálové publikace stále zůstávají nejdůležitějšími položkami v akvizičních programech knihoven. Priorita mezi těmito skupinami se může v jednotlivých knihovnách lišit, tato norma se však zabývá všemi dohromady. Z normy byla vyloučena kritéria, která by mohla být použitelná pro cenové indexy jiných typů fyzických nosičů. Jiné než knižní dokumenty se objevují v řadě forem, každá s vlastní metodou distribuce, které se výrazně liší od tradičního knižního obchodu. Tato norma nepřehlíží potřebu zabývat se s ostatními fyzickými nosiči, byly však vyloučeny, aby bylo vůbec možno normu dokončit.

V budoucnosti - až bude shromážděno více zkušeností - může revize nebo příloha této normy zahrnout také ostatní fyzické nosiče.

Strana 5

1 Předmět normy

Tato norma specifikuje metodu určování cenových indexů týkajících se cen knih a seriálových publikací nakupovaných do knihoven v tištěné formě.

Je určena pro využívání v knihovnách, především pro vytváření národních cenových indexů.

-- Vynechaný text --